

Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESIS
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Σκίτσο Τάκη Καζμούγου, 1929

Η αγωνία μου έγκειται σε τούτο: ακατάπαυτα ν' αγωνίζομαι της θέσης τούτης και της αντίθεσης να βρω τη Σύνθεση.

Νίκος Καζαντζάκης, Αίγινα, 12/2/1944

Νο 60 – Δεκέμβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κύριο άρθρο.
- «Le Regard crétois/ Η Κρητική ματιά», Νο 49, Δεκ. 2022.
- Συνέδρια στην Ελλάδα.
- Διεθνής Μαθητικός Διαγωνισμός. Λογοτεχνίας και Ζωγραφικής
- Δημοσιεύσεις.
- Εκδηλώσεις: από τη μία χώρα στην άλλη.
- Κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη.
- Μαρτυρίες.
- Διάκριση.
- Εις μνήμην.
- ΔΕΦΝΚ: επαφές.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το 2022 κλείνει με πέντε γεγονότα: Το συνέδριο της Λάρισας, (Ελλάδα), με θέμα «Η φύση στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη», την εγκατάσταση του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ σε δικό του γραφείο στο Ηράκλειο, τον διεθνή διαγωνισμό για μαθητές Β/μιας Εκπαίδευσης, τη δημοσίευση του *Ανήφορου*, του ανέκδοτου έργου του μεγάλου Κρητικού, και τέλος, με την τιμητική εκδήλωση για τον Στέλιο Ματζαπετάκη, πρώην βουλευτή και πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη.

Το 2023 θα είναι μια σημαντική χρονιά. Γιορτάζουμε την επέτειο των 140 χρόνων από τη γέννηση του συγγραφέα μας, τα 35 χρόνια από την ίδρυση της Εταιρείας μας στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης, τα 85 χρόνια από τη δημοσίευση της *Οδύσειας*, του μεγάλου επικού ποιήματος, τη δημοσίευση στα ελληνικά της τελευταίας συνέντευξης του Καζαντζάκη στο κρατικό ραδιόφωνο της Γαλλίας με τον Σπρίο, δύο σημαντικά συνέδρια, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, τον διεθνή διαγωνισμό στα σχολεία της Β/μιας Εκπαίδευσης, την παγκόσμια συνάντηση στο Ηράκλειο και την Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της ΔΕΦΝΚ στη Νέα Υόρκη. Σημειώνουμε τέλος τα 40ά γενέθλια του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη.

LE REGARD CRETOIS, Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ,
THE CRETAN GLANCE, LA MIRADA CRETENSE

Κείμενα του Καζαντζάκη

Επιστολές: Φύση και ταξίδια - Βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας

Μελέτες και έρευνες

- Γιώργος Σταματίου, Σπέτσες: «Η βουνολατρεία του Καζαντζάκη» (στα γαλλικά).
- Αγάθη Μαρκάτη, Αθήνα: «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται» του Νίκου Καζαντζάκη. Περί του καλού και του κακού ή η «Κλειστή και η ανοιχτή Ηθική» (στα ελληνικά).
- Απόστολος Πούλιος, Πειραιάς: «Η γλωσσική ιδεολογία του Καζαντζάκη για τη γλώσσα γενικά: περιορισμοί και δυνατότητες των λέξεων» (στα αγγλικά).
- Παντελής Κογιάμης, Βιέννη: «Ο Καζαντζάκης, η *Οδύσεια* και η κριτική» (στα ισπανικά).

Κάθε μελέτη συνοδεύεται από μία περίληψη στις άλλες γλώσσες.

Βιβλία

- Κριτική, Μελέτες, Μεταφράσεις.

Η επιθεώρηση δημοσιεύεται τώρα και σε ψηφιακή μορφή. Μπορείτε να την συμβουλευτείτε στον ιστότοπο: <http://amis-kazantzaki.gr/lergardcretois> και στο email: le.regard.cretois.siank@gmail.com

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Λάρισα, 18 -20 Νοεμβρίου 2022: «Η φύση στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη».

Αναφερθήκαμε σε αυτό το (υβριδικό) συνέδριο στο προηγούμενο τεύχος του «Synthesis».

Ήταν ένα γεγονός για αυτή την πόλη και την Ελλάδα. Προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον χάρη στους διακεκριμένους ομιλητές και τη συμμετοχή του κοινού, ιδίως μέσω των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας (περισσότεροι από 500 συμμετέχοντες).

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για άλλη μια φορά τις αρχές, τους ομιλητές, τους υπεύθυνους του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ και το κοινό.

Αθήνα, 10 και 11 Ιουνίου 2023: «Ο Καζαντζάκης και Έλληνες ομότεχνοί του».

Θα συντονίσει ο Νίκος Χρυσός, συγγραφέας, Α΄ Αντιπρόεδρος του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ. Έχει θεθεί υπό την αιγίδα της Εταιρείας Συγγραφέων και του Γαλλικού Ινστιτούτου Ελλάδας. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: synedrio2023nk@gmail.com

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2023 : " Ο Καζαντζάκης και οι μη Έλληνες διανοούμενοι".

Ο Καζαντζάκης γνώρισε πολλούς συγγραφείς, καλλιτέχνες, μουσικούς, μεταφραστές και γενικά μη Έλληνες διανοούμενους, όπως οι : Henri Bergson, abbé Mugnier, Paul Valéry, Paul Claudel, François Mauriac, André Gide, Panaït Istrati, Maxime Gorki, AKITA Ujuka, HU Shi, Jean Herbert, Banine, Juan Ramon Jiménez, Miguel de Unamuno, Albert Schweitzer, Alfredo Varela, Jorge Salamea, Grigol Robakidze, Bohuslav Martinu, Ernst Jünger, Jules Dassin, Marie Bonaparte, Max Tau, Albert Camus, Άγγλους ποιητές....

Το συνέδριο έχει τεθεί υπό την αιγίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και της έδρας Ουνέσκο στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Όσοι επιθυμούν να συμμετέχουν με εισηγήσεις σ' αυτό το συνέδριο για κάποια από τις παραπάνω προσωπικότητες μπορούν να επικοινωνήσουν με την συντονίστρια Έλενα Αβραμίδου, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου, στο e-mail: eleavramidou@gmail.com

ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Η SIANK διοργανώνει αυτόν τον διαγωνισμό σε ελληνικά και μη ελληνικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δημόσια και ιδιωτικά. Οι νέοι, ηλικίας 13 έως 18 ετών, μπορούν να στείλουν ένα κείμενο, ένα ποίημα ή έναν πίνακα ζωγραφικής για τον Καζαντζάκη ή έναν χαρακτήρα από το έργο του. Αντίστοιχες επιτροπές, που έχουν συσταθεί, θα κρίνουν τις συμμετοχές. Στους νικητές θα απονεμηθούν βραβεία.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λάβουν περισσότερες πληροφορίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση: secretary.siank.gr@gmail.com.

Ο διαγωνισμός τελεί υπό την αιγίδα του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού. Ήδη σημειώνεται μεγάλη συμμετοχή μαθητών.

ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

- *Ανήφορος*. Είναι ένα ανέκδοτο έργο του Καζαντζάκη που μεταφράστηκε από τον René Bouchet στις εκδόσεις Cambourakis, Παρίσι, με τίτλο *Ανάβασις*. Δημοσιεύτηκε φέτος από τις εκδόσεις Διόπτρα στην Αθήνα σε μια εξαιρετική παρουσίαση, μια πρωτότυπη μακέτα και κείμενο πιστό σε αυτό του Καζαντζάκη. Τα θερμά μας συγχαρητήρια.
- *Καζαντζάκη - Σιπριό, Συνομιλίες*. Σχολαστική μετάφραση από τα γαλλικά στα ελληνικά από τη Δρ Μαρία Φλετορίδου. Θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Καστανιώτη, στην Αθήνα, το 2023. Θα επανέλθουμε στο επόμενο δελτίο του *Synthesis*.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΕΦΝΚ

Παραρτήματα

Παράρτημα Ελλάδας: Λειτουργεί με νέο καταστατικό και μετέφερε την έδρα του από την Αθήνα στο Ηράκλειο, τη γενέτειρα του Καζαντζάκη. Έχει νοικιάσει και οργανώσει γραφείο στο κέντρο της πόλης. Εκεί μπορεί κανείς να συναντήσει τους υπεύθυνους, να ζητήσει πληροφορίες σχετικά με τον μεγάλο συγγραφέα και ποιητή και σχετικά με τις δραστηριότητες της ΔΕΦΝΚ. Εκεί φυλάσσονται επίσης τα αρχεία της Εταιρείας. Τα εγκαίνια θα πραγματοποιηθούν στις 22 Ιανουαρίου 2023. Εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας και την ενθάρρυνσή μας στο Διοικητικό Συμβούλιο και ιδίως στη νέα Πρόεδρό του Κατερίνα Ζωγραφιστού και στη Γραμματέα Σοφία Νταλαμπέκη.

Παράρτημα Γαλλίας: Κατά τη διάρκεια της Γενικής του Συνέλευσης, στις 3 Δεκεμβρίου 2022, αποφασίστηκε η μεταφορά της έδρας του από το Παρίσι στο Στρασβούργο. Είμαστε βέβαιοι ότι το Διοικητικό Συμβούλιο, υπό την προεδρία του φίλου μας Jean-Claude Schwedemann, θα συνεχίσει το εξαιρετικό του έργο.

Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ)

Συνήλθε στις 26 και 27 Νοεμβρίου 2022 μέσω της πλατφόρμας zoom με τη συμμετοχή μελών από την Ασία, την Αμερική και την Ευρώπη. Εξέτασε τις δραστηριότητες της Εταιρείας και πραγματοποίησε ονομασίες νέων μελών, συντονιστών και εθνικών υπευθύνων.

→ **Νέα μέλη της ΣΕ:** Νίκος Αλεξίου, καθηγητής Κοινωνιολογίας, Νέα Υόρκη, και Νίκος Χρυσός, συγγραφέας, Α' Αντιπρόεδρος του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ, Αθήνα.

→ **Νέοι συντονιστές τμημάτων:** *Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και Καναδάς:* Μανώλης Βεληβασάκης, πρώην πρόεδρος του Παγκόσμιου Συμβουλίου Κρητών, Παράρτημα Φλόριντας της ΔΕΦΝΚ και Νίκος Αλεξίου. *Λατινική Αμερική:* Cristina Tsardikos, Πρόεδρος του τμήματος Αργεντινής της ΔΕΦΝΚ και του πολιτιστικού συλλόγου "Nostos".

→ Νέοι εθνικοί υπεύθυνοι

- **Αυστραλία,** Μελβούρνη: John Milides, καθηγητής λογοτεχνίας.
- **Χιλή,** Σαντιάγο: Ιωάννης Κωνσταντινίδης, δικηγόρος.
- **Ουρουγουάη,** Μοντεβιδέο: Florencia Gutiérrez, καθηγήτρια λογοτεχνίας και ελληνικών.
- **ΗΠΑ:** Philip Trevezas, Νότια Καλιφόρνια και Βόρεια Καλιφόρνια Peter Lagarias.
- **Σερβία,** Βελιγράδι: Jadranka Jivanovic, καθηγήτρια λογοτεχνίας και ελληνικής γλώσσας.
- **Βοσνία-Ερζεγοβίνη,** Pale: Vladan Bartula, καθηγητής θεολογίας.
- **Κιργιζία,** Βισκέκ: Milana Lazaridi, δασκάλα.
- **Λιβύη,** Βεγγάζη: Κανάκης Μαδαλιός, επιχειρηματίας.

Τους συγχαίρουμε και τους διαβεβαιώνουμε για την αμέριστη υποστήριξή μας.

→ **Οικονομικός απολογισμός.** Η Claudette Falatakis, ταμίας, ενημέρωσε για τα οικονομικά, τα οποία δεν είναι ανθηρά.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ

Παγκόσμια Λέσχη Ανάγνωσης έργων του συγγραφέα μας
Φέτος πραγματοποιήθηκαν θεματικές αναγνώσεις. Η πρώτη στις 26 Οκτωβρίου 2022, ημέρα μνήμης του μεγάλου Κρητικού, με θέμα "Η ανθρώπινη φιλία στο *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*". Για το 2023, σκεφτόμαστε να οργανώσουμε τις ακόλουθες αναγνωστικές βραδιές: **Φεβρουάριος:** *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, **Μάρτιος:** *Αδελφοφάδες*, **4 Απριλίου:** *Αναφορά στον Γκρέκο*, **Μάιος:** *Μέγας Αλέξανδρος*.

Άλλες εκδηλώσεις

Αργεντινή, Μπουένος Άιρες, 1 Νοεμβρίου 2022: Στο πλαίσιο του Ελληνικού Συνεδρίου στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, η Cristina Tsardikos, Πρόεδρος του τοπικού μας Παραρτήματος, συντόνισε στρογγυλή τράπεζα με θέμα

"Καζαντζάκης και Πλάτωνας στο *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*". Συμμετείχαν οι καθηγήτριες Cristina Quiroga και Angela Gentile. Η φίλη μας Cristina σχεδιάζει να οργανώσει συνέδριο σε όλη τη Λατινική Αμερική με θέμα βασισμένο στον συγγραφέα μας.

Αυστραλία, Μπρισμπέιν, 26 Νοεμβρίου 2022: Διάλεξη του Arthur Comino με θέμα: "Ο Νίκος Καζαντζάκης μεταφράζει τον Μακιαβέλι".

Βέλγιο, Βρυξέλλες, 12 Φεβρουαρίου 2023: «Ταξιδεύοντας στις θάλασσες του Νίκου Καζαντζάκη. Για παιδιά ηλικίας 8-14 ετών». 10 Μαρτίου 2023: Παρουσίαση του ανέκδοτου έργου του Καζαντζάκη *Ανήφορος*. Οι εκδηλώσεις του Παραρτήματος Βελγίου τελούν υπό την αιγίδα της Ελληνικής Πρεσβείας.

Βραζιλία, Σάο Πάολο: Τους τελευταίους μήνες το τοπικό Παράρτημα συνέχισε να μελετά το έργο του Καζαντζάκη με βάση την *Αναφορά στον Γκρέκο*.

Καναδάς, Οττάβα, 20 Ιανουαρίου 2023: Η Κάθι Δημητρίου, εμψυχώτρια του τοπικού Παραρτήματος της ΔΕΦΝΚ, διοργανώνει συνάντηση φίλων του μεγάλου Κρητικού.

Αρχές Απριλίου 2023: Ο Μιχάλης Κοκκολιάρης, ιερέας, θα μιλήσει με θέμα "Ο Νίκος Καζαντζάκης και η Ορθοδοξία".

20 Απριλίου 2023: Η Εύχαρης Κωστάλα θα μιλήσει για το μυθιστόρημα *Στα Παλάτια της Κνωσού*.

Νότια Κορέα, Σεούλ, Νοέμβριος: Το τοπικό Παράρτημα, όπως κάθε χρόνο, διοργάνωσε το 12^ο συνέδριό του με θέμα τις ταξιδιωτικές αναφορές του Καζαντζάκη στην Πελοπόννησο.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Λος Άντζελες, 23 Οκτωβρίου 2022, Τάμπα, και Νέα Υόρκη, 5 Νοεμβρίου 2022: Επιτυχημένες προβολές του ντοκιμαντέρ του Άρη Χατζηστεφάνου, "Το τελευταίο ταξίδι" του Καζαντζάκη στην Ιαπωνία.

Γαλλία, στο προηγούμενο τεύχος του "Synthesis" δημοσιεύσαμε τον κατάλογο των παρουσιάσεων των κόμικς του Allain Glykos. Είχαν μεγάλο ενδιαφέρον.

Γεωργία, Τιφλίδα, 11 Δεκεμβρίου 2022: Το μέλος της ΣΕ Μαία Kakashvili παρουσίασε με συγκίνηση τη μετάφραση του μυθιστορήματος *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*.

Ηνωμένο Βασίλειο, Λονδίνο, Μάρτιος 2023: Η επικεφαλής της τοπικής ομάδας της ΔΕΦΝΚ, Κατερίνα Μοναστιρλή, διοργανώνει μια σημαντική εκδήλωση με κεντρική ομιλήτρια την Έλενα Αβραμίδου. Θα παρουσιαστούν το ανέκδοτο βιβλίο του Καζαντζάκη *Ανήφορος* και το ντοκιμαντέρ του Άρη Χατζηστεφάνου "Το τελευταίο ταξίδι". Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο μελλοντικό Παράρτημα της ΔΕΦΝΚ.

Ελλάδα, Μυτιλήνη: Ο Αθανάσιος Καλαμάτας, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος Ελλάδας, διοργανώνει δύο εκδηλώσεις: 18 Φεβρουαρίου 2023: «140 χρόνια από τη γέννηση του Νίκου Καζαντζάκη», με τη συμμετοχή του Βασίλη Γεωργά και θέμα "Η γλώσσα του Καζαντζάκη" και του Παναγιώτη Σκορδά με θέμα "Η ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη". Προβλέπεται, επίσης, ένα θεατρικό έργο του Καζαντζάκη και ανάγνωση αποσπάσματος από την *Ασκητική*. 11 Μαρτίου 2023: "Καζαντζάκης ο οικουμενικός" με τους Π. Γρηγορίου, Νίκη Σταύρου και Απόστολο Πούλιο.

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 1-2 Απριλίου 2023: Η Βάντα Παπαϊωάννου-Βουτσά, συντονίστρια του Παραρτήματος Ελλάδας στην περιοχή αυτή, σχεδιάζει σε συνεργασία με την Ειδική Σύμβουλο του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης να διοργανώσει μια μουσική παράσταση, εφόσον υπάρχει δυνατότητα από το Μουσικό Σχολείο Κομοτηνής, εμπνευσμένη από τα έργα του Καζαντζάκη και μια παράσταση του Θεάτρου Σκιών

διασκευασμένη από το μυθιστόρημα *Στα Παλάτια της Κνωσού*.

Ιαπωνία, Κιότο: Ο Kosuke Fukuda, μέλος της ΣΕ, υποστήριξε με επιτυχία τη διδακτορική του διατριβή για τον Νίκο Καζαντζάκη. Είναι η πρώτη φορά που εκπονείται στη χώρα αυτή διατριβή για τον μεγάλο Κρητικό. Μετέφρασε επίσης τον *Πρωτομάστορα*. Τα συγχαρητήριά μας στον Kosuke Fukuda.

Ελβετία, Γενεύη: Το Παράρτημα, υπό την προεδρία της Rozmi Pahlisch-Tzanos, προετοιμάζει δύο εκδηλώσεις, την προβολή του ντοκιμαντέρ του Άρη Χατζηστεφάνου "Το τελευταίο ταξίδι" του Καζαντζάκη στην Ιαπωνία και μια ανάγνωση της *Οδύσειας*. Θα οργανωθούν σε συνεργασία με τις ελβετικές και ελληνικές αρχές.

Ρωσία, Μόσχα, Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού, 9 Νοεμβρίου 2022: Διάλεξη με zoom, του γλωσσολόγου και καθηγητή Απόστολου Πούλιου με θέμα "Οι σύνθετες λέξεις του Καζαντζάκη στα μυθιστορήματά του".

Τυνησία, Τζέρμπα, 19 και 20 Νοεμβρίου 2022, 18^η Σύνοδος Κορυφής της Γαλλοφωνίας: Η ΔΕΦΝΚ, χάρη στο έργο της Chedia Haddad, προέδρου του τυνησιακού Παραρτήματος της Εταιρείας, είχε αξιόλογη παρουσία (διανομή εγγράφων, διάλεξη, σημαντικές επισκέψεις του κοινού και προσωπικότητων...). Μπράβο Chedia Haddad!

KEIMENA TOY ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

"Καζαντζάκη – Σιπριό, Συνομιλίες", εκδόσεις du Rocher, Μονακό, 1990 (αποσπάσματα). Μετάφραση της Δρ Μαρίας Φλετορίδου.

ΝΚ. - Ένας πραγματικός μυθιστοριογράφος δεν μπορεί παρά να ζει στην πραγματικότητα της εποχής του και, ζώντας αυτή την πραγματικότητα, συνειδητοποιεί την ευθύνη του. Προσπαθεί λοιπόν να βοηθήσει τους ομοίους του να αντιμετωπίσουν και να λύσουν, όσο είναι δυνατόν, τα αγωνιώδη προβλήματα της εποχής του. Αν και το λογοτεχνικό έργο σήμερα αντανακλά την εποχή μας, είναι αναγκαστικά μία από τις λεπτότερες και αποτελεσματικότερες μορφές της δράσης. Ή, καλύτερα, μπορεί να γίνει ο σπόρος δράσης. Ο μυθιστοριογράφος, αν και συνειδητοποιεί την αποστολή του, προσπαθεί να ωθήσει την πραγματικότητα να πάρει τη μορφή που του φαίνεται αξιότερη για τον άνθρωπο. Σε άλλες εποχές, περισσότερο σταθερές, περισσότερο σίγουρες για τον εαυτό τους, η ομορφιά μπορούσε να είναι αρκετή, για να ικανοποιησει το ιδανικό του συγγραφέα. Σήμερα, ένας συγγραφέας, αν είναι πράγματι δραστήριος, είναι ένας άνθρωπος που υποφέρει και ανησυχεί βλέποντας την πραγματικότητα. Οδηγείται στο να συνεργάζεται με όλες τις δυνάμεις του φωτός που επιβιώνουν ακόμα και να συμβάλει, ώστε το βαρύ πεπρωμένο του ανθρώπου να προχωρήσει λίγο. Αν σήμερα ο συγγραφέας μένει πιστός στην αποστολή του, είναι ένας αγωνιστής.

ΝΚ. - Η Ελλάδα υπήρξε πάντα παιχνίδι στα χέρια των Μεγάλων Δυνάμεων. Υποφέραμε πολύ κάτω από τον βάρβαρο ζυγό των Τούρκων. Υποφέραμε πολύ και υποφέρουμε ακόμα κάτω από τον υποκριτικό ζυγό των Μεγάλων Δυνάμεων. Ο ελληνικός λαός είναι μαρτυρικός λαός. Πολύ περισσότερο αφού για αυτόν η ανάγκη για την ελευθερία είναι το ίδιο επιτακτική όσο ο άρτος. Διαθέτει μια έμφυτη ευαισθησία που τον καθιστά εύαλωτο σε κάθε προσβολή κατά της ελευθερίας. Οχι μόνο της δικής του ελευθερίας, αλλά σε κάθε βλαπτική απόπειρα κατά της ελευθερίας οποιουδήποτε λαού.

ΝΚ. - Ο Χριστός, για μένα, υπήρξε το αρχέτυπο του ήρωα. Το ύψιστο πρότυπο. Η ένωση στον Ιησού - Χριστού του θείου και του ανθρώπινου υπήρξε για μένα πάντα ένα ανερεύνητο μυστήριο. Η υπεράνθρωπη ανύψωση της ψυχής, και συγχρόνως τόσο ανθρώπινη, προς τον Θεό να ενωθεί μαζί του, μου φάνηκε πάντα η έσχατη κατάληξη της ανθρώπινης μοίρας.

ΝΚ. - Ο Χριστός ξανασταυρώνεται γεννήθηκε από μια εσωτερική ανάγκη, χωρίς να σκέφτομαι, δεν είχα τον χρόνο να σκεφτώ τα κοινωνιολογικά πλαίσια.

Φυσικά, η κοινωνία της Λυκόβρυσης ήταν κλειστή κοινωνία: όλα σε αυτήν υπακούν σε αυστηρούς και επιτακτικούς κανόνες: ξαφνικά, ανακίπτει ο Μανολιός, ήρωας που γεννήθηκε και ωθήθηκε από τα γεγονότα. Αυτός ο επαναστάτης θέλησε να εισαγάγει σε αυτή την κλειστή κοινωνία καινούργια δαιμόνια: τον οίκτο, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ηθική ευθύνη του ατόμου.

Όπως ήταν αναπόφευκτο, η κραυγή του ήρωα διατάραξε τις σχέσεις μεταξύ του κοινωνικού Εγώ και του ατομικού Εγώ. Η διάσταση ανάμεσα στις δύο αυτές πραγματικότητες ήταν πολύ μεγάλη: και γινόταν ακόμη μεγαλύτερη καθώς αυτή η κραυγή, αυτή η ηθική αγωνία του ήρωα, είχε ως υπέρτατο και ακραίο μοντέλο τον Χριστό.

Αναπόφευκτη συνέπεια: οργή της κλειστής κοινωνίας, καταδίκη του ήρωα σε θάνατο και αποπομπή όλων εκείνων που άκουσαν την κραυγή του επαναστάτη. Εκεί εδρεύει η ουσία του δράματος στο μυθιστόρημά μου.

MARTYRIES

Jeff Bridges, Αμερικανός ηθοποιός, τραγουδιστής και παραγωγός: «I Am a Big Fan of Kazantzakis».

*

Ένα γράμμα της βασίλισσας Ελισάβετ του Βελγίου.

«Κάστρο Stuyvenberg, 23 Ιουνίου 1955

Αγαπητέ Δρ Schweitzer,

Χαίρομαι που σας γράφω και πάλι πριν την αναχώρησή σας από το Lambaréné, αλλά ελπίζω ότι δεν θα σας πειράξει, γι' αυτό σας παρακαλώ να μην απαντήσετε τώρα.

Δείτε περί τίνος πρόκειται. Η πριγκίπισσα σύζυγος του Γεωργίου της Ελλάδας, το γένος Βοναπάρτη, έγραψε για να σας ρωτήσει, αν μπορείτε να προτείνετε τον Έλληνα συγγραφέα Νικόλα Καζαντζάκη, του οποίου τα λογοτεχνικά έργα γνωρίζετε, για το βραβείο Νόμπελ. Φαίνεται ότι το βιβλίο του, *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, σας έκανε μεγάλη εντύπωση... Ο Νικόλας Καζαντζάκης υπήρξε θύμα αντιδραστικών στην Ελλάδα, οι οποίοι έβαλαν τη Σύνοδο της Αθήνας να τον καταδικάσει. Όμως ούτε η Ελληνική Κυβέρνηση ούτε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ακολούθησαν τη Σύνοδο στις γκάφες της. Υπήρξε δύο φορές υποψήφιος για το βραβείο Νόμπελ από τη Νορβηγική Εταιρεία Γραμμάτων, αλλά οι δολοπλοκίες των κακών Ελλήνων συγγραφέων τον εμπόδισαν να το λάβει. Ένας από αυτούς, ο Σπύρος Μελάς, έφτασε μέχρι τη Στοκχόλμη για να του κάνει κακό».

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΑΞΙΟ ΚΡΗΤΙΚΟ

Κρήτη, Πεζιά, 5 Δεκεμβρίου 2022. Κατά τη διάρκεια μιας συγκινητικής τελετής και με μεγάλη συμμετοχή αιρετών και κόσμου, ο Στέλιος Ματζαπετάκης, πρώην βουλευτής, πρώην πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη, ανακηρύχθηκε Επίτιμος Πρόεδρος του εν λόγω Διοικητικού Συμβουλίου και Επίτιμος Δημότης του Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων. Τα θερμά μας συγχαρητήρια στον φίλο μας Στέλιο, για αυτή την επάξια διάκριση. Ο Γιώργος Στασινάκης με επιστολή του εξέφρασε τα συγχαρητήρια της ΔΕΦΝΚ, τονίζοντας ιδιαίτερα, μεταξύ άλλων, τη μακροχρόνια και σπουδαία συμβολή του για την προώθηση του έργου του συγγραφέα μας.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Θλίψη μάς προκάλεσε το γεγονός του θανάτου δύο πιστών μελών της ΔΕΦΝΚ. Katharina Mayor-Scholer (Ελβετία) et Christiane Engel-Schweitzer (ΗΠΑ). Εκφράζουμε στους οικείους τους τα συλλυπητήριά μας.

Ηράκλειο 26 Οκτωβρίου 2022. Το τρισάγιο εις μνήμην του Νίκου Καζαντζάκη ετέλεσε ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ευγένιος (βλ. φωτογραφία στο «Le Regard crétois / Η Κρητική ματιά», Νο 49, Δεκέμβριος 2022)

ΔΕΦΝΚ: ΕΠΑΦΕΣ

Κεντρική ταχυδρομική διεύθυνση

Case postale 2714

CH-1211 Genève 2 dépôt

Suisse

Email

siankcde@gmail.com

Ιστοσελίδες

www.amis-kazantzaki.ch www.amis-kazantzaki.gr

www.amigos-kazantzaki.org

Facebook

Στα ελληνικά: <https://www.facebook.com/amis.kazantzaki.gr/>

Στα γαλλικά:

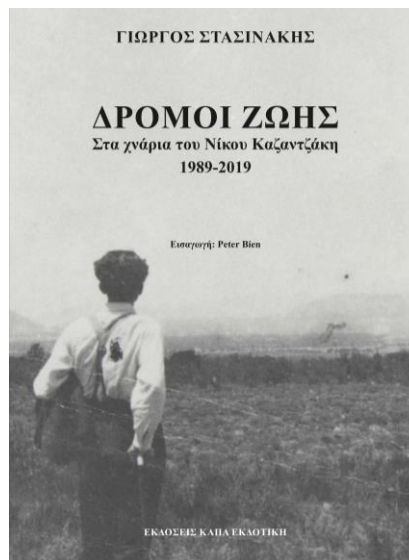
<https://www.facebook.com/Soci%C3%A9t%C3%A9-Internationale-des-Amis-de-Nikos-Kazantzaki-379350352815580>

Στα αγγλικά:

<https://www.facebook.com/The-International-Society-of-Friends-of-Nikos-Kazantzakis-2358603970881508>

Στα ισπανικά:

<https://www.facebook.com/siank.mx>

© SYNTHESIS, τετραμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο

Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της ΔΕΦΝΚ, ανεξάρτητο πολιτιστικό σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε στη Γενεύη στις 14 Δεκεμβρίου 1988. Σκίτσο: Τάκης Καλμούχος. Νόμιμη κατάθεση (Dépôt légal) του τεύχους 60, Δεκέμβριος 2022. ISSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: YvetteRenoux-Herbert (Παρίσι). Αλληλογραφία: Case postale 2714, CH-1211 Genève 2 dépôt, Suisse. Τιμή: 2 euros.

